

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕТИКА. НАУКА. СОЦІУМ»

Компонента освітньої програми – обов'язкова (3 кредити)

Освітньо-професійна програма	Філософія
Спеціальність	033 Філософія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий, доктор філософії)
Мова навчання	українська
Профайл викладача	Бродецький О.Є., доцент кафедри філософії та культурології, доктор філософських наук, доцент. https://philcult.chnu.edu.ua/spivrobotnyky/vykladachi/brodetskyi-oleksandr-yevhenovych/
Контактний тел.	0505590950
Е-mail:	o.brodetskyi@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7352
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю. <i>Онлайн-консультації:</i> згідно з погодженим графіком.

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна систематично висвітлює засади етичного осмислення наукового пізнання в соціумі. Здійснюється співвіднесення його сутності, цілей, форм і соціальних застосувань зі змістом моральних понять, категорій, принципів. Збалансовано концептуально-світоглядні та прикладні виміри етики науки у соціальному контексті з акцентом на найактуальніших та полемічно загострених проблемах, що дістають альтернативні варіації витлумачення й розв'язання. Ця дисципліна вагома тим, що розгортає філософсько-методологічне розуміння феномена науки у ціннісно-аксіологічну й антропологічну площину, дозволяючи осмислити умови зв'язку доброчесності з цілями, ідеалами, практиками науки (у спільнотному й індивідуальному вимірах). Особлива актуальність курсу полягає в його гуманізаційному потенціалі та здатності формування низки експертних навичок щодо морального та соціального регулювання наукової діяльності в її природничих і гуманітарних формах і значущості для суспільства.

Мета курсу: надати студентам комплексну систему знань щодо етичних параметрів науки в соціумі (в її і природничих, і гуманітарних іпостасях); висвітлити коло проблем щодо синергії істини, краси і блага, співвіднівши їх із новітніми тенденціями наукової, технологічної та ціннісної царин сучасного суспільства.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Тема 1	Етичні координати осмислення пізнання і суспільства в історичному ракурсі: палітра світоглядних варіацій
Тема 2	Моральні аспекти соціальної ролі природничого пізнання в умовах сьогодення
Тема 3	Етичні цінності і соціогуманітарне пізнання
Тема 4.	Етичні основи екології та біомедичної сфери: теоретичні засади і практика
Тема 5	Етос науковця: філософське осмислення
Тема 6	Мистецтво і наука: контексти взаємодії в умовах сьогодення

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчальні заняття спитаються на використання як традиційних, так й інтерактивних методів навчання, зокрема 1) проблемних лекцій; 2) семінарів-колективів; 3) семінарів-дебатів; 4) захистів творчих робіт (есе, презентацій, творів-роздумів); 5) мисленневих експериментів; 6) роботи з ерудиційними та аналітичними тестовими завданнями; 7) інтелектуальних ігор та вікторин; 8) дистанційного навчання з використанням онлайн платформ.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усна, діалогічна та дискусійна презентація результатів виконаних завдань; поточні та модульні контрольні роботи з використанням тестових завдань; захист творчих робіт (есе, творів-роздумів, рефератів).

Підсумковий контроль – іспит.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Максимальна кількість балів за кожним із двох змістових модулів першого семестру і кожним із двох змістових модулів другого семестру: 30 балів.

Максимальна кількість балів за залік після першого семестру: 40 балів; за іспит після другого семестру – 40 балів.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
(у сукупності поточного і підсумкового контролю)

Оцінка «А» (90-100 балів) виставляється аспірантам, які

✓ мають належний базис фахових знань та мисленневих навичок, що спираються на сформований світогляд і широку гуманітарну ерудицію;

✓ вільно оперують знаннями щодо історичних та сучасних тенденцій як загальної етики, так і етики науки; розуміють їхні соціальні контексти; компетентно орієнтуються в першоджерелах і найактуальніших наукових розвідках у цій галузі; глибоко свідомі змісту та життєво-соціокультурних основ відповідних ідей, концепцій, теорій;

✓ вміють комплексно співвідносити тенденції розвитку науки із ключовими категоріями, принципами та нормами етики, методологічними і світоглядними варіаціями аксіології; застосовувати розуміння цих взаємозв'язків до аналізу конкретних ціннісних колізій сучасної науки;

- ✓ на високому рівні обізнані із доробком провідних світових й українських науковців в галузі етики та етики науки;
- ✓ здатні синтезовано застосовувати методологічний потенціал етики до експертного аналізу конкретних наукових ініціатив і проєктів у гуманітарній і природничій царинах;
- ✓ усвідомлюють і можуть всебічно пояснити напрямки застосування знань і навичок з цього курсу в майбутній професійній діяльності.

Оцінки «В» (80-89 балів) та «С» (70-79 балів) виставляються аспірантам, які

- ✓ мають і виявляють розвинуті духовно-творчі інтереси;
- ✓ знають основну першоджерельну та навчальну літературу з курсу; вміють аналізувати ключові ідеї відповідних праць;
- ✓ можуть пояснити та проінтерпретувати тенденції історичного розвитку етичних уявлень про ціннісний зміст соціуму, пізнання і науки; суть основних етичних принципів регулювання наукової діяльності; контекст зв'язку етичних категорій з ідеалами науки і науковості;
- ✓ обізнані із суспільними контекстами етики науки;
- ✓ демонструють усвідомлення способів використання у своїй майбутній фаховій діяльності (зокрема, експертній) знань, здобутих в межах цього курсу.

Розмежування рівнів «В» і «С» залежить від міри глибини та аналітичності орієнтації аспірантів щодо окреслених маркерів.

Оцінки «D» (60-69) та «E» (50-59 балів) виставляються аспірантам, які

- ✓ мають несистемні уявлення про ключові поняття, принципи, форми практичного застосування курсу;
- ✓ на пересічному рівні оволоділи знаннями про світоглядні й методологічні варіації етичного осмислення тенденцій розвитку соціуму та наукового пізнання;
- ✓ орієнтуються в базовій літературі з курсу, хоча далеко не завжди здатні коректно витлумачити зміст тих чи інших ціннісних і світоглядних принципів, ідей, концепцій тощо.

Розмежування рівнів «D» і «E» залежить від вищої чи нижчої міри освоєння аспірантами цих параметрів.

Оцінки «F» і «Fx» (нижче за 50 балів) ставляться, якщо аспіранти

- ✓ не виявили знань програмного матеріалу або засвідчили ці знання на досить невисокому, хаотичному рівні;
- ✓ не розуміють суті більшості питань, які вивчаються в курсі, або мають щодо них лише тривіальні, неаргументовані уявлення;
- ✓ не обізнані з базовими принципами і загальної етики, і етики науки;
- ✓ демонструють серйозні прогалини в баченні шляхів застосування знань з курсу в майбутній фаховій активності.

Розмежування рівнів «F» і «Fx» визначається масштабом окреслених прогалин у знаннях.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни «Етика. Наука. Соціум» регламентовано такими документами:

-«Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chemivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>;

-«Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- Етичний кодекс ученого України. Поточна редакція. – Національна академія наук України // Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>

- Закон України «Про освіту». Стаття 42 «Академічна доброчесність» // Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n613>

- Лист МОН України щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти // Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>

- Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності. – Київ: Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2019. <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%96%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%96%CC%88-%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf>

- Етичний кодекс ЧНУ імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view

- Положення про виявлення і запобігання плагіату в ЧНУ імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSGadrPl_/view

- Правила академічної доброчесності в ЧНУ імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view

- Веб-сайт часопису «Схід» <http://skhid.kubg.edu.ua/>

- Веб-сайт наукового часопису «Наукові записки НаУКМА. Філософія та релігієзнавство» <http://nzpr.ukma.edu.ua/>

- Веб-сайт наукового часопису «Актуальні проблеми духовності» <https://journal.kdpu.edu.ua/apd>

- Веб-сайт Вісника Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки <http://philosophy.visnyk.zu.edu.ua/>

- Веб-сайт наукового часопису «Мультиверсум. Філософський альманах» <http://multiversum.com.ua/index.php/journal>

- Веб-сайт наукового збірника «Освітній дискурс» <http://www.journal-discourse.com/uk/>

- Веб-сайт наукового часопису «Філософська думка» <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd>

- Веб-сайт часопису «Sententiae» <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae>
- Веб-сайт Вісника Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. http://www.philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/Vysnyk_KNU/78/19/6

Детальна інформація щодо вивчення курсу «Етика. Наука. Соціум» висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни:

<https://philcult.chnu.edu.ua/media/zb5hati2/etyka-nauka-sotsium.pdf>